

ADHD-RS

Attention Deficit/Hyperactive Disorder-Rating Scale

Dansk version
Manual

Ved professor, ovl. Niels Bilenberg (klinisk ansv. i BupBase), DBUH, Odense

BupBase sekretariatet:

BupBase sekretariatet
Att. Käthe Juel
DBUH
Odense Universitetshospital
Sdr. Boulevard 29
5000 Odense

Tlf.: 40 14 51 55

E-mail: Bupbase@ouh.fyns-amt.dk

Indhold af manual:

- I. Baggrund** **side 4**
- II. Dansk standardisering** **side 5**
 - a. Norm data**
 - b. Kliniske data**
- III. Scoring; T-scores** **side 6**

I. Baggrund

ADHD-RS er udviklet af GJ DuPaul. I udgangspunktet var det et 14 item spørgeskema (DuPaul, 1991), senere revideret til 18 items (DuPaul GJ et al., 1998) som følge af overgangen til DSM-IV kriterier, hvor ADHD diagnosen blev revideret.

Den version vi har valgt at oversætte og standardisere i Danmark er en modificeret udgave fra Barkelys ”Defiant Teens” (Barkley R et al., 1999), hvor der udover de 18 items, som dækker kernesymptomerne, er inkluderet 8 adfærdsforstyrrelses spørgsmål. Det giver særlig mening i Danmark, hvor vi anvender ICD-10, som har kombinationsdiagnosen ”hyperkinetisk adfærdsforstyrrelse” (DF90.1).

Skemaet anvendes i to identiske versioner, én til hjemmet/forældre og én til skolen/lærer. Med dette spørgeskema i hænderne har vi nu mulighed for at rate sværhedsgrad af ADHD symptomer i hjemmet og i barnets skolesammenhæng. Det giver også mulighed for at evaluere forandring, f.eks. før og efter iværksættelse af behandling.

I en række artikler er ADHD-RS’ psykometriske egenskaber beskrevet, alle på basis af amerikanske data (DuPaul, 1998;Zhang et al., 2005). Der foreligger nu danske norm-data (baggrundspopulationen) og kliniske data fra såvel patienter med *Forstyrrelse af opmærksomhed og aktivitet* (F90.0), *Hyperkinetisk adfærdsforstyrrelse* (F90.1) og *Opmærksomhedsforstyrrelse uden hyperaktivitet* (F98.8), samt fra patienter med andre diagnoser.

ADHD-RS i BupBase

Med introduktionen af ADHD-RS i BupBase har vi nu den første diagnosespecifikke resultat indikator til rådighed. ADHD-RS skal udfyldes af forældre og lærere i forbindelse med udredningen i patientforløb, hvor én af følgende diagnosekoder optræder som arbejdshypotese ved start på udredning (T1); *Forstyrrelse af opmærksomhed og aktivitet* (F90.0), *Hyperkinetisk adfærdsforstyrrelse* (F90.1), *Opmærksomhedsforstyrrelse anden eller uspecificeret* (F90.8 eller .9) og *Opmærksomhedsforstyrrelse uden hyperaktivitet* (F98.8). Spørgeskemaerne udsendes/uddeles og returneres udfyldte fra hjem og skole, og indtastes ind i de relevante BupBase formularer.

Hvis behandling indgår i patientforløbet, som det defineres og afkrydses i revurderings-formularen (T2), indhentes atter udfyldte ADHD-RS skemaer fra hjem og skole. Der må gerne indhentes og indtastes flere skemaer i hvert forløb, men kun den rating som ligger tættest på revurdering (T2) anvendes som indikator mål. I forbindelse med revurdering registreres på formularen *Kliniske data*, medicindosering, evt. specialundervisningstilbud og anden støtte til barnet/familien (jvnf. BupBase manual 2.0).

”Undtagelser fra reglen”

Hvis en patient henvises fra anden afdeling eller speciallæge (BUP, pædiater, el. anden) og er sat i behandling med medicin *kan første ADHD-RS rating undlades* og man taster blot én eller flere ADHD-RS revurderinger med tilhørende kliniske oplysninger.

II. Dansk standardisering

a. Norm data

Der blev indsamlet data fra 3 folkeskoler; Damagerskolen (Greve, Sjælland), Munkebjergskolen (Odense, Fyn) og Næsberg Skole (Varde, Jylland). Damagerskolen er beliggende i en forstad til København, Munkebjergskolen er beliggende i Odense by og Næsberg Skole er en landsbyskole tæt ved Varde. Hermed er de tre danske landsdele, samt både land og by repræsenteret i undersøgelsen. Eleverne i aldersgruppen 6 – 17 år blev inkluderet, hvorfor alle klasser fra 0. til og med 9. klassetrin på de tre skoler blev inviteret til at deltage. I alt 42 klasser med tilsammen 865 elever valgte at deltage i undersøgelsen og disse fik udleveret ADHD-RS spørgeskemaer. Der blev returneret 837 (97%) lærerbesvarelser 554 (64%) forældrebesvarelser. I tabel 1 er data køns- og aldersstratificeret i aldersgrupperne; 6-9 år, 10-13 år og 14-17 år.

b. Kliniske data

14 danske BUP centre deltog i den kliniske standardisering. Man udsendte ADHD-RS skemaer til henviste børn under udredning for ADHD og igen 2-3 måneder efter institution af behandling. I alt 138 patienter kunne indgå i analyserne. Børn med IQ under 70 blev ekskluderet. Den kliniske kontrolgruppe blev primært rekrutteret fra lidt færre afdelinger og i denne gruppe indhentede vi blot ADHD-RS fra forældre og lærere én gang. Også her blev børn med IQ under 70 ekskluderet og i alt 110 besvarelser kunne indgå i analyserne.

Tabel 1. Gennemsnitsscore på de forskellige subskalaer fordelt på køns-, alders- og kliniske grupper.

Subskala	Køn	Mean scores (SD)													
		ADHD sample (N=138)				Kliniske kontrol sample (N=110)				Normative sample (N=554/837)					
		Drenge		Piger		Drenge		Piger		Drenge			Piger		
Alders gruppe	-9 år	10+ år	-9 år	10+ år	-9 år	10+ år	-9 år	10+ år	-9 år	10-13 år	14+ år	-9 år	10-13 år	14+ år	
Forældre n=		70	42	16	10	28	36	17	29	104	123	74	89	118	66
Uopmærksomhed		17.0 (5.5)	18.3 (5.2)	15.9 (5.6)	18.2 (6.4)	11.6 (7.0)	13.4 (7.1)	9.5 (7.1)	6.3 (5.2)	4.6 (3.5)	4.9 (4.2)	5.4 (4.9)	3.9 (3.0)	3.5 (3.9)	3.4 (3.6)
Hyperaktiv/impulsiv		17.2 (6.2)	14.3 (6.1)	17.0 (5.5)	16.7 (5.3)	12.1 (6.7)	9.8 (6.7)	10.5 (5.9)	2.8 (3.2)	5.1 (3.4)	3.9 (3.8)	3.7 (4.2)	4.0 (3.1)	3.0 (3.5)	2.3 (3.1)
ADHD-RS-IV Total score - 18 items		34.1 (10.6)	32.6 (10.2)	32.9 (9.3)	34.9 (10.0)	23.7 (12.1)	23.4 (12.4)	19.6 (11.6)	9.1 (7.1)	9.4 (6.0)	8.8 (7.1)	9.2 (8.3)	8.0 (5.3)	6.5 (6.6)	5.6 (6.0)
Adfærdsprobl. skala 8 items		10.4 (5.9)	10.7 (5.9)	9.3 (5.2)	11.7 (7.1)	8.9 (5.9)	9.0 (6.5)	8.2 (5.5)	5.1 (4.2)	3.5 (3.3)	2.8 (3.0)	2.6 (3.5)	2.5 (2.3)	2.6 (3.6)	2.5 (3.1)
Lærer n=		70	42	16	10	28	36	17	29	160	179	113	132	153	100
Uopmærksomhed		16.8 (5.4)	18.1 (5.5)	16.3 (4.2)	14.8 (7.2)	12.4 (6.9)	13.8 (6.6)	8.2 (6.6)	4.4 (6.1)	5.4 (5.9)	6.8 (6.5)	6.3 (6.0)	2.1 (3.9)	3.3 (4.9)	2.9 (5.0)
Hyperaktiv/impulsive		17.4 (6.3)	14.7 (6.7)	14.5 (6.9)	13.9 (7.9)	13.9 (7.7)	9.7 (6.9)	8.7 (7.4)	2.0 (3.0)	4.4 (6.1)	4.2 (5.4)	2.6 (4.3)	1.2 (2.1)	1.8 (3.2)	1.0 (2.3)
ADHD-RS-IV Total score - 18 items		34.3 (10.1)	32.3 (10.2)	30.4 (8.6)	27.8 (14.3)	25.8 (13.0)	22.4 (11.3)	17.7 (13.3)	6.1 (8.4)	9.7 (10.9)	11.0 (10.6)	8.3 (9.2)	3.3 (5.3)	5.1 (7.3)	3.9 (6.6)
Adfærdsprobl. Skala 8 items		9.1 (5.7)	8.8 (5.6)	6.8 (7.0)	6.5 (4.3)	8.0 (6.1)	7.7 (7.4)	6.2 (6.4)	2.2 (3.4)	2.2 (4.0)	2.5 (4.6)	2.1 (3.5)	1.0 (2.1)	1.0 (2.3)	0.9 (2.3)

Intern validitet

Skemaerne havde en flot intern validitet med Cronbach alfa værdier over 0,90 for alle subskalaer. Forældre-lærer interrater reliabiliteten var acceptabel; Pearson correlation på 0,43.

Tabel 3

Rå scores svarende til de 3 T-score grupper; baseret på norm-scores

Køn alder	Uopmærksom			Hyperaktiv			Adfærdsforstyrrelse		
	≤60	>60; ≤70	>70	≤60	>60; ≤70	>70	≤60	>60; ≤70	>70
	-	*	**	-	*	**	-	*	**
Hjemmet									
Dreng; -9	S≤8	8<S≤11	S>11	S≤8	8<S≤11	S>11	S≤6	6<S≤10	S>10
Dreng; 10-13	S≤9	9<S≤13	S>13	S≤7	7<S≤11	S>11	S≤5	5<S≤8	S>8
Dreng; 14+	S≤10	10<S≤15	S>15	S≤7	7<S≤12	S>12	S≤6	6<S≤9	S>9
Pige; -9	S≤6	6<S≤9	S>9	S≤7	7<S≤10	S>10	S≤4	4<S≤7	S>7
Pige; 10-13	S≤7	7<S≤11	S>11	S≤6	6<S≤10	S>10	S≤6	6<S≤9	S>9
Pige; 14+	S≤7	7<S≤10	S>10	S≤5	5<S≤8	S>8	S≤5	5<S≤8	S>8
Skole/Institution									
Dreng; -9	S≤11	11<S≤17	S>17	S≤10	10<S≤16	S>16	S≤6	6<S≤10	S>10
Dreng; 10-13	S≤13	13<S≤19	S>19	S≤9	9<S≤15	S>15	S≤7	7<S≤11	S>11
Dreng; 14+	S≤12	12<S≤18	S>18	S≤6	6<S≤11	S>11	S≤5	5<S≤9	S>9
Pige; -9	S≤6	6<S≤9	S>9	S≤3	3<S≤5	S>5	S≤3	3<S≤5	S>5
Pige; 10-13	S≤8	8<S≤13	S>13	S≤5	5<S≤8	S>8	S≤3	3<S≤5	S>5
Pige; 14+	S≤7	7<S≤12	S>12	S≤3	3<S≤5	S>5	S≤3	3<S≤5	S>5

I BupBase vises ved ADHD-revurdering et faneblad med titlen: *ADHD score*, ved at klik på dette faneblad vises en oversigt som ses nedenfor (fig 1).

Fig 1

The screenshot shows the BupBase patient portal for patient 121295-4DD3 Juliane JUUL TESTESEN. The main content area displays 'ADHD score' data. It includes a table for 'Skolens Initiale ADHD Scoringer' and 'Hjemmets ADHD Scoringer', both comparing scores for Uopmærksom, Uoplyst Hyperaktiv, and Uoplyst Adfærdsforst. A legend explains the score ranges: N (normalisering), * (score mellem +1 og +2 SD over mean), and ** (score på mere end +2 SD over mean). The patient's current status is listed as 'Test Superbruger'.

Herpå kan man aflæse subscores i forløbet. I et supplerende skema angives med henholdsvis N, * og ** om scoren er normaliseret (N), mellem +1 og +2 SD (*) eller over +2 SD (**). Resultatindikator ideal-kriteriet er normalisering af samtlige subscores ved revurdering.

IV. Afslutning

Nu vil vi ønske alle god arbejdslyst med de nye BupBase formularer vedrørende ADHD. Vi tager hermed hul på en ny og spændende æra i BupBase historien med perspektiver for kvaliteten i det kliniske arbejde og for forskning indenfor området.

Reference List

1. Barkley R, Gwenth EH, Arthur LR (1999) Defiant Teens. A Clinician's Manual for Assessment and Family Intervention. New York: The Guilford Press.
2. DuPaul GJ, Power TJ, Anastopoulos A, Reid R (1998) ADHD Rating Scale - IV. New York: The Guilford Press.
3. DuPaul GJeal (1998) Parent Ratings of Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder Symptoms: Factor Structure and Normative Data. Jour Psychopathology and Behavioral Assessment 20: 83-102.
4. Zhang S, Faries DE, Vowles M, Michelson D (2005) ADHD Rating Scale IV: psychometric properties from a multinational study as a clinician-administered instrument. Int J Methods Psychiatr Res 14: 186-201.